

Vierjaarlijkse Prijs van de KANTL voor Poëzie 2023 (periode 2019-2022)

Kreek Daey Ouwens, *Guillaume* (Wereldbibliotheek, 2020)

Voor de periode 2019-2022 waren er vier genomineerde bundels:

Lief slecht ding van Frank Keizer (Polis, 2019)

Guillaume van Kreek Daey Ouwens (Wereldbibliotheek, 2020)

Virgula van Sasja Janssen (Querido, 2021)

Diamant zonder r van Maria Barnas (Van Oorschot, 2022)

Dit waren in de ogen van de jury alle vier belangwekkende, ernstige, goed gestructureerde bundels. De keuze van een laureaat was niet vanzelfsprekend. De jury adviseerde om de Prijs voor Poëzie toe te kennen aan Kreek Daey Ouwens voor *Guillaume*. De Academie volgde dit advies in de genootschapsvergadering van 21 juni 2023.

Juryverslag

De bundel ***Lief slecht ding*** van Frank Keizer houdt een pleidooi voor vertraging en bezinning, is een poging om ruimte te maken, om terug te kijken, een stand van zaken op te maken en te zien hoe het nu verder moet. Een poging om een geëngageerde taal te vinden. En vooral een poging om een hoop ballast weg te gooien. Om dit proces te beschrijven spreekt de dichter van 'overwinteren', 'onttoveren' en 'ontwarren'. Dit werk is geëngageerd, maar ook afstandelijk, actueel en theoretiserend. Het is een ernstige benadering die aanleunt bij het genre van de documentaire. De bundel gaat over de illusies, conflicten en verlangens van deze tijd en vormt zo een zoektocht naar een leefbare wereld, een leefbaar samenzijn.

De bundel ***Virgula*** van Sasja Janssen viel op door een lyrische, rijke, barokke zeggingswijze en een beeldend taalgebruik. De Virgula (latijn voor 'komma') (wat soms aan Virgo doet denken) wordt aangeroepen, als vertrouweling, middelares, godin. Een geheimzinnige, soms waanzinnige, werkelijkheid krijgt in deze bundel gestalte. Een gevoel van verlatenheid wordt afgewisseld met een verlangen naar erkenning en zuiverheid. Er duiken surrealistische beelden op in de beschrijving van een beschadigd leven. Het natuurlijke ritme, de grote vaart en het schijnbaar improviserend karakter van deze poëzie verraden een dwingende noodzaak. Ze getuigt van een genadeloze toewijding aan het schrijven.

De bundel ***Diamant zonder r*** van Maria Barnas zegt veel over deze tijd. Centraal staat een zoektocht naar de oma van Poolse origine, die tegelijk een plaatsbepaling is voor de dichteres zelf. Dit is een intrigerende bundel waarin vrouwen centraal

staan, een bundel ook over taal waarin woorden in verschillende talen verbindingen aangaan met elkaar. Zo heeft het Pools een 'r' die niet steeds als r uitgesproken wordt en in het woord 'darling' wordt ze helemaal niet uitgesproken. Er wordt nagedacht over de betekenis en het belang van moedertaal, aangeleerde taal en vreemde taal. Soms komen al deze talen in één gedicht voor, soms ook nog eens in verschillende taalregisters, de taal waarin je droomt, vlucht, schrijft of angst ervaart. Dat maakt deze bundel hoogst origineel.

Kreek Daey Ouwens heeft in de bundel **Guillaume** haar broer geportretteerd. Deze broer is niet zomaar iemand, hij heeft een beperking. Maar het thema van deze bundel is breder: hij gaat ook over inclusie en exclusie, over de verbale en non-verbale communicatie in een ontwricht kroostrijk gezin, over de spanningen tussen ouders onderling en tussen ouders en kinderen. Over macht en onmacht, verwarring en begrip. Alle perspectieven zijn heel geloofwaardig. Als lezer raak je erg betrokken bij deze figuur, die zonder stem is (wat ondersteund wordt door de illustraties van een figuur zonder mond), die bij wijlen iets groots heeft, massief aanwezig is, maar ook wendbaar, ongrijpbaar. De taal van Ouwens is nauwlettend, doordacht, niet gespeend van zwarte humor. De tekst bestaat uit laconieke mededelingen en ogenschijnlijk onaanzienlijke observaties. De auteur heeft een groot gevoel voor dosering en theatraaliteit. Ze maakt gebruik van soms schokkende, terugkerende woorden met een grote symbolische lading, zoals mes, riem, vader, bos. Ze heeft weinig woorden nodig om een complexe wereld te schetsen.

Het kind en de volwassenen worden weergegeven in hun kleine herkenbare geluk maar ook in hun kilheid en afstandelijkheid. Bovenal heerst een existentiële eenzaamheid, die ontluisterend, weemoedig en aangrijpend is. Kreek Daey Ouwens heeft een toegankelijke bundel geschreven die de lezer niet onberoerd laat en hem aan het denken zet. Daarom heeft de jury besloten haar de vierjaarlijkse poëzieprijs van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren toe te kennen.

De jury

Kristien Bonneure

Geert Buelens

Dirk De Geest

Anne Provoost

Miriam Van hee (voorzitter)